

ข่าวเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานพัฒนาสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

โทรศัพท์. 0-2280-4085 ต่อ 3500, โทรสาร. 0-2281-2803

<http://social.nesdb.go.th>

สศช. ได้รายงานความเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2551 เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2552

นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการ สศช. นางสุวรรณี คำมั่น รองเลขาธิการ สศช. เปิดเผยว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ติดตามความเคลื่อนไหวสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ ๆ สรุปได้ดังนี้

ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และปี 2551

มิติด้านคุณภาพคน : การจ้างงานในอุตสาหกรรมการผลิตลดลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่สามในอัตราร้อยละ 3.8 อัตราการว่างงานในไตรมาสสี่สูงขึ้นเป็นร้อยละ 1.3 เทียบกับร้อยละ 1.1 ในช่วงเดียวกันของปี 2550 และมีผู้ประกันตนขึ้นทะเบียนรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 55.5 ส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรม การผลิต อย่างไรก็ตาม การจ้างงานโดยรวมในปี 2551 ขยายตัวได้ร้อยละ 2.1 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและการผลิตในช่วงครึ่งปีแรกยังอยู่ในเกณฑ์ดีและภาคเกษตรช่วยดูดซับแรงงานจากภาคอื่น แต่ผลิตภาพแรงงานในภาคเกษตรค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีมาตรการส่งเสริม เช่น การลดต้นทุนการผลิต พัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีทางการเกษตร การบริหารจัดการด้านการเงินและการตลาด รวมทั้งยกระดับการศึกษาของแรงงาน

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ทรุดตัวทำให้ปัญหาการว่างงานมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นในปี 2552 คาดว่าจะมีอัตราการว่างงานร้อยละ 2.5-3.5 หรือมีผู้ว่างงานประมาณ 9 แสน – 1.3 ล้านคน รัฐจึงดำเนินมาตรการเพื่อบรรเทาปัญหาด้วยการเพิ่มโอกาสในการทำงาน ขยายการจ้างงานในโครงการภาครัฐ จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพแรงงาน ควบคู่กับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและการใช้จ่ายในประเทศ ช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการโดยเฉพาะ SMEs นอกจากนี้ แรงงานได้รับการคุ้มครองมากกว่าช่วงวิกฤตปี 2540 ทั้งสิทธิประโยชน์กรณีว่างงานที่ทำให้ยังมีรายได้ระดับหนึ่ง และสวัสดิการสังคมอื่น ๆ

ในปี 2551 ระดับการศึกษาของแรงงานไทยดีขึ้นเล็กน้อยเป็นผลมาจากการขยายการศึกษาภาคบังคับ สำหรับโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี สร้างโอกาสให้เด็กไทยทุกคนได้รับ

The Office of the National Economic and Social Development Board (NESDB) reports on social monitor in Q4/2008, on March 9, 2008.

Dr. Ampon Kittiampon, NESDB Secretary-General, and Ms. Suwannee Khamman, Deputy Secretary-General, together disclosed that NESDB had monitored significant movements in the society, summarizing that :

Social Conditions in Q4 and the Year 2008

Human Quality Dimension: Employment in manufacturing sector had contracted, for 3 consecutive quarters, by 3.8 percent in Q4/2008. Unemployment rate then reached 1.3 percent, as against 1.1 percent recorded in the same period of 2007. Insured workers, registering for unemployment benefits increased by 55.5 percent from the previous year, mainly those having been laid off from the manufacturing sectors. However, overall employment in 2008 remained to grow by 2.1 percent as of sound economic condition in the first half of the year. While agricultural sector absorbed migrant workers from other sectors, labor productivity in this sector was relatively low. Thus some supporting measures are needed, such as production cost reduction, development of crop seeds and farming technology, financial and marketing management, including upgrading in educational levels among farm workers.

The current economic slump would likely exacerbate unemployment in 2009. Unemployment rate could reach 2.5-3.5 percent of labor force or around 0.9 – 1.3 million persons. The government, therefore, launched some remedial measures through expansion of employment in government-funded projects, skill-training for development of labor potential, together with economic and domestic spending stimulus package, and facilitating credits for SMEs.

In 2008, the average educational level of labor force improved slightly, due to the extension in compulsory education. Regarding the 15-year free education scheme

บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน อย่างไรก็ตาม ครอบครัวยากจนและเด็กด้อยโอกาสที่มีความเปราะบางด้านสังคมทำให้ต้องละทิ้งการเรียน เช่น ให้ทุนการศึกษาที่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทางอ้อม

ส่วนด้านสุขภาพของประชาชน มีผู้เจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจมากขึ้น เนื่องจากมีฝนตกชุกในช่วงปลายฤดูและสภาพอากาศที่หนาวเย็นกว่าทุกปี การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โรคที่พบมากและมีอาการรุนแรงขึ้นได้แก่ โรคปอดอักเสบ ไข้หวัดใหญ่และไข้เลือดออก พฤติกรรมและแบบแผนการดำรงชีวิตส่งผลให้การเจ็บป่วยด้วยโรคป้องกันได้เพิ่มขึ้น อัตราผู้ป่วยโรคมาลาเรีย หัวใจ ความดันโลหิต และโรคเบาหวาน 4 โรครวมกันคิดเป็นเกือบ 6 เท่าของผู้ป่วยโรคเฝ้าระวังในปี 2551 และความเครียดจากปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้ปัญหาด้านสุขภาพจิตมีแนวโน้มสูงขึ้น ส่วนโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพหรือการทำงานส่วนใหญ่พบในผู้ประกอบการอาชีพภาคอุตสาหกรรม ขณะเดียวกัน เกษตรกรยังป่วยด้วยโรคจากพิษสารเคมีทางการเกษตรจำนวนมาก

มิติด้านความมั่นคงทางสังคม : ในไตรมาสสี่ กองทุนประกันสังคมจ่ายประโยชน์ทดแทนให้กับผู้ประกันตนกรณีว่างงาน 620.4 ล้านบาท สูงขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2550 ร้อยละ 14.8 และการจ่ายเงินทดแทนจะสูงขึ้นมากในปี 2552 อย่างไรก็ตาม เงินกองทุน ณ สิ้นปี 2551 ที่ประมาณ 3 หมื่น 7 พันล้านบาทเพียงพอต่อการรับภาระดังกล่าว ปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้น คดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 77.5 ในไตรมาสสี่ คดียาเสพติดมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มมิจฉาชีพที่ฉวยโอกาสนับผู้ที่ต้องการหางานทำ ในรอบปีมีแรงงานถูกหลอกลวง 1,183 คน มูลค่าความเสียหาย 62 ล้านบาท ส่วนการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกลดลง ส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่เขตนครบาล สาเหตุหลักเกิดจากความประมาท มาตรการคุมพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ขับขี่อย่างเข้มงวด การบังคับใช้อุปกรณ์นิรภัย และการตั้งจุดตรวจร่วม ส่งผลให้อุบัติเหตุทางถนนในช่วง 7 วันอันตรายลดลง ด้านการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนลดลงเกือบทุกประเภทยกเว้นคดียาเสพติดเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0 ในปี 2551

มิติด้านพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคน : ค่าใช้จ่ายการบริโภคแอลกอฮอล์และยาสูบของครัวเรือนลดลงในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ เนื่องจากประชาชนระมัดระวังลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง

would provide equal educational opportunity for all Thai children. However, attention should be duly paid to the poor and disadvantaged children, still prone to dropouts from schools. There should be other types of scholarships to cover their indirect educational costs.

As for public health, patients suffering from respiratory tract infection increased in Q4 due to overly rainfalls and the unusual cold weather than other years. Patients suffering from infectious diseases increased continuously over 10-year period. The most prevalent and intensifying diseases were pneumonia, flu and dengue hemorrhagic fever. People's behavior and lifestyles were major cause of non-infectious diseases. Combined number of cancer, heart disease, high-blood pressure and diabetes patients were almost six fold over those suffering from infectious diseases in 2008. In addition, tensions from economic turmoil led to an increasing mental health problems. Occupational illness was mostly found among manufacturing employees. Meanwhile, there were substantial farmers suffering from toxic substances in agricultural chemical products.

Social Security Dimension: In Q4/2008 the Social Security Fund paid 620.4 million baht unemployment benefits, increased from the same period of previous year by 14.8 percent. The payment would rise significantly in 2009. However, accumulated fund of around 37 billion baht by the end of 2008 allowed the unemployment fund to accommodate such burdens. The current economic difficulty was observed as an attribute for an increase in crimes against property. Especially, motorcycle robbery markedly increased by 77.5 percent. Drug-related cases increased evidently during the last two years. Moreover, there were some offenders exploiting those in dire needs of employment. In 2008, 1,183 workers were lured, with total loss of 62 million baht. Meanwhile, a drop in road accidents due partly to strictly control over drivers' risky behaviors and enforcement the use of safety equipment. Involvement of children and the youth in crimes declined in broad categories, except drug-related cases that increase by 9.0 percent in 2008.

Behavioral and Living Dimensions: Household spending on alcohol and tobacco dropped amid economic crisis, due to their expenditure cut-off. Consumer protection was improved under new legal enforcements and facilitations. However, petitions over the direct sales

ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองเพิ่มขึ้นจากการใช้กฎหมายใหม่ที่ให้สิทธิและอำนวยความสะดวกในหลายด้าน แต่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการขายตรงและตลาดแบบตรงเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า ด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนใช้การแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่รุนแรงมากขึ้น สาเหตุจากการถูกระงับหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ได้เห็นความรุนแรง รวมทั้งการได้รับรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ และการเล่นเกมส์ ทำให้ซึมซับและเลียนแบบ

มิติด้านสิ่งแวดล้อม : สภาพอากาศที่แปรปรวนเนื่องจากภาวะโลกร้อนส่งผลให้มีฝนตกชุกและเกิดอุทกภัยต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนภาคใต้ได้รับความเสียหายมากในไตรมาสนั้น นอกจากนี้ หลายพื้นที่ของประเทศประสบภัยหนาว อุณหภูมิลดต่ำกว่าปกติ การป้องกันและบรรเทาความรุนแรงของความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติทำได้โดยการเฝ้าระวังและเตือนภัย รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมที่จะเป็นปราการทางธรรมชาติ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีขึ้นยกเว้นแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างที่เสื่อมโทรมมากสาเหตุหลักมาจากน้ำทิ้งในชุมชน สถานการณ์ไฟป่าลดลงในปี 2551 เพราะปรากฏการณ์ลานินญา ทำให้มีฝนตกกระจายในช่วงฤดูแล้ง แต่มีความเสี่ยงมากขึ้นในปี 2552 เนื่องจากการสำรวจพบปริมาณเชื้อเพลิงสะสมในป่าเบญจพรรณสูงถึงร้อยละ 47 และมนุษย์ยังคงเป็นต้นเหตุสำคัญของไฟป่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานครและจังหวัดสระบุรียังคงมีปัญหาระดับเสี่ยงเกินมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ส่วนปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กลดลงในเกือบทุกพื้นที่

เรื่องเด่นประจำฉบับ

ตกงาน : ปัญหาและผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ

วิกฤตการเงินและเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและการจ้างงานของไทย ในไตรมาสที่ 2 ปี 2551 มีผู้ว่างงาน 5.1 แสนคน ผู้ถูกเลิกจ้างเพิ่มขึ้นจาก 29,915 คนในปี 2550 เป็น 55,549 คน ในปี 2551 และจากต้นปีถึง 20 ก.พ. 2552 มีผู้ถูกเลิกจ้างแล้ว 17,474 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ของผู้ถูกเลิกจ้างปี 2551 อย่างไรก็ตาม เงินชดเชยและสวัสดิการสังคม จะช่วยบรรเทาผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างและครอบครัวได้ในระดับหนึ่ง

ผลการสำรวจแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง 2,022 คน พบว่า เป็นหญิงมากกว่าชายในสัดส่วน 6:4 ร้อยละ 66 อายุระหว่าง 21-30 ปี จบระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 45.3 ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.2 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-15,000 บาทต่อเดือน และอยู่ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตร้อยละ 73.6 การเลิกจ้างทำให้สัดส่วนครอบครัวผู้ถูกเลิกจ้างที่มีรายได้

and marketing business increased by threefold. Children and the youth tended to resolve their problems in a more violent way, due to prior abuse and past experiences in violent surrounding, including media exposures and games, thus resulting in absorption and imitation of improper behavior.

Environmental Dimension: The global climatic changes resulted in heavy rainfalls and inundation, continuing from the previous quarter. Severe losses were seen in Southern Thailand in this quarter. Furthermore, large part of the country confronted with the unusual colder weather. Prevention and mitigation of losses from natural disasters should be conducted through proper surveillance and early warning, including preservation of the natural buffer zone, which would require cooperation of all parties concerned. Overall water quality improved, except water quality in the lower Chao Phraya River, heavily plagued with pollution and wastewater from nearby communities. Forest fire diminished in 2008, as more rainfalls during dry season, due to the La Nina phenomenon. Higher risk is foreseen in 2009 with higher accumulation of dry woods and leafs by 47 percent in Thailand's tropical forest areas while human is major cause of forest fire. Bangkok and Saraburi province were still encountered with noise pollution, while the volume of micro dust dropped in almost every area.

Hot Issue

Jobless: Problems and Impacts from Economic Crisis

The global financial and economic crisis had considerable impacts on Thailand's production sectors and employment. 510,000 labor forces were unemployed in Q4/2008. The number of laid-off workers increased from 29,915 persons in 2007 to 55,549 persons in 2008. From the beginning of this year to February 20th, laid-off workers totaled 17,474 persons or 31.5 percent of all laid-off in 2008. However, unemployment compensation and social welfare have relieved adverse effect on workers and their families to a certain level.

The recent survey among 2,022 laid-off workers showed a higher ratio of female to male by 6:4. Over 66 percent of them were aged between 21-30 years old. Approximately 45.3 percent had only secondary education, 67.2 percent earned between Baht 5,000-15,000 a month, and 73.6 percent of them were laid off from manufacturing

มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือนก่อนถูกเลิกจ้างลดลงจากร้อยละ 55 เหลือเพียงร้อยละ 20 หลังถูกเลิกจ้าง และมีครอบครัวที่ไม่มีรายได้ถึงร้อยละ 12.4 เกิดปัญหารายได้น้อยกว่ารายจ่าย ภาวะเครียดและปัญหาสุขภาพจิตทั้งตนเองและครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ พ่อ-แม่ เนื่องจากต้องดูแลบุตร สามี/ภรรยา เป็นอันดับแรก

ผู้ถูกเลิกจ้างส่วนใหญ่นำเงินขดเชย และเงินออมมาใช้จ่ายโดยคาดว่าจะอยู่ได้ไม่เกิน 3 เดือน ทำให้ต้องปรับตัวโดยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รวมทั้งหาเงินเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ได้แก่ การรับจ้างชั่วคราว ทำงานอิสระ กู้ยืมหรือใช้บัตรเครดิต ร้อยละ 42.5 ของแรงงานต่างถิ่นที่ถูกเลิกจ้างต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม ประมาณครึ่งหนึ่งต้องการหาอาชีพใหม่ในท้องถิ่นและช่วยครอบครัวทำเกษตรที่เหลือต้องการพักผ่อนและลดค่าใช้จ่าย

ผู้ถูกเลิกจ้างยังไม่ได้รับเงินชดเชยการเลิกจ้างอย่างทั่วถึง เพราะเป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือถูกบีบให้ลาออก และร้อยละ 30.8 ของผู้ได้รับเงินชดเชยได้รับในอัตราที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ถูกเลิกจ้างร้อยละ 86.3 อยู่ในระบบประกันสังคม และร้อยละ 78.8 อยู่ระหว่างดำเนินการขอรับเงินทดแทนการว่างงาน มีร้อยละ 10.2 ได้รับเงินบางส่วนแล้ว และร้อยละ 11 ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เนื่องจากไม่ตรงตามเงื่อนไขของสำนักงานประกันสังคม

รัฐมีมาตรการบรรเทาผลกระทบ ได้แก่ การเพิ่มกำลังซื้อและลดค่าครองชีพ การเพิ่มศักยภาพและสร้างงานซึ่งรวมการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอิสระและสินเชื่อผู้ประกอบการเพื่อชะลอการเลิกจ้าง และจัดสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาและสาธารณสุข ผู้ถูกเลิกจ้างส่วนใหญ่ใช้ประกันการว่างงาน ศูนย์ช่วยเหลือผู้ถูกเลิกจ้าง และการอุดหนุนค่าสาธารณูปโภค ส่วนสวัสดิการที่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือ คือ การจัดหางาน การขยายสิทธิประกันสังคม การลดค่าใช้จ่ายและจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ มาตรการส่วนใหญ่ตรงกับความต้องการและสามารถบรรเทาผลกระทบได้ แต่มีกลุ่มที่ยังไม่ได้รับประโยชน์ รัฐจึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ/ขั้นตอน ปรับปรุงการดำเนินงานให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ฝึกอบรมทักษะแรงงานที่ตรงกับความต้องการ ตลอดจนสนับสนุนการรวมตัวของกลุ่มลูกจ้างในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือกันเพื่อป้องกันการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนายจ้าง

The proportion of families with more than 15,000 baht monthly income prior the laid off dropped from 55 to 20 percent thereafter. Furthermore, 12.4 percent reported totally lost of income for their families. They inevitably faced with problems of insufficient income, tensions and mental health problems. Among their dependents, parents were mostly affected, since the priority of taking care was much placed for their children and spouse.

Their livings relied on unemployment compensation and savings which were expected to run out within three months. Many of them had to cut unnecessary expenses, or to search for more income to resolve their immediate problems, such as temporary employment, being self-employed, or borrowings. More than 42.5 percent of migrant workers that were laid off wanted to return hometown. More than half of them would seek new jobs at home, or help their families in farms.

Some laid-off had not received their severance pays, due to their temporary employment status, or being forced to resign. About 30.8 percent of those who received the compensation had not received full severance pays as prescribed by laws. The survey sample of 86.3 percent was under the social insurance scheme, and 78.8 percent of them awaited unemployment allowances. Around 10.2 percent had received said allowances, but 11 percent were not eligible under the Social Security Fund criteria.

Government remedial measures included income subsidies and reduction of living cost, enhancing labor potentials and employment opportunities, and provision of social welfare on educational and public health. Most of the laid-off workers had relied on the social insurance system, services from the Center for laid-off workers, and subsidies on public facilities. Required assistances from the government are job procurement service, extension of social insurance benefits, expenses reduction and funds for self-employment. Most of measures implemented met the workers' needs and eased their distress. However, some workers remained left out. The government, in this regard, should provide knowledge about their rights and procedures, improve service efficiency, provide skill-training in responsiveness to the demand and promote networks among workers for information sharing and mutual assistances.